MATICHON INFORMATION CENTER	Subject Heading :
Source : มติชน	
Date : 22 W.A. 2551 Page : 6	No : 51252623

ไซโคลนอื่นร่วมซ้ำเติมพม่า

มีข้อมูลอยู่หลายเรื่องที่ไม่ค่อยมีคนกล่าวถึงเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมในพม่าอันเนื่องมาจากไซโคลน Negris ข้อเขียนวันนี้จะกล่าวถึงข้อมูลเหล่านั้น

ข้อมูลแรกก็คือ ถ้าแม้นว่ามีป่าชายเลนอยู่บริเวณริมฝั่งของที่ราบลุ่มน้ำอิรวดีที่ไซโคลนผ่านเข้าไปอย่างเต็มที่อย่างพอควรแล้วความรุนแรงอาจไม่มากเท่าที่เกิดขึ้น เพราะป่าชายเลนจะช่วยลดความรุนแรงของลมและกระแสน้ำที่พัดพาขึ้นมาบนฝั่ง ซึ่งในกรณีนี้พัดน้ำไปไกลถึง 40 กิโลเมตรจากริมฝั่งทะเล

ตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา ป่าชายเลนในบริเวณดังกล่าวถูกทำลายไปมากมายเพื่อใช้เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (ที่ดินบริเวณนี้คือแหล่งอู่ข้าวอู่น้ำของพม่า และของโลกเมื่อ ค.ศ.1962 พม่าและไทยรวมกันผลิตข้าวมากที่สุดในโลก) และเลี้ยงกุ้ง ส่วนไม้จากป่าชายเลนก็เป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของคนในย่างกุ้งเมืองหลวงเก่า

มีสถิติว่าร้อยละ 83 ของพื้นที่ป่าชายเลนในบริเวณลุ่มน้ำนี้ถูกทำลายไประหว่าง ค.ศ.1926-1999 เมื่อสมัยพม่าเป็นอาณานิคมอังกฤษสนับสนุนให้ปลูกข้าวในบริเวณลุ่มน้ำอิรวดี ซึ่งหมายถึงการตัดทำลายป่าชายเลน และในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาก็เกิดการเพาะเลี้ยงกุ้ง นอกจากนี้ความยากจนทำให้ไม่สามารถเลือกใช้พลังงานอย่างอื่นได้นอกจากใช้ไม้จากป่าชายเลนบริเวณนี้

ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าความรุนแรงของไซโคลนครั้งนี้เกี่ยวพันกับการสูญเสียป่าชายเลนในบริเวณนี้ และหวั่นเกรงว่าการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลนถึงร้อยละ 1 ต่อปีในปัจจุบันอาจซ้ำเติมความรุนแรงจากภัยธรรมชาติเช่นนี้ซึ่งจะมีอีกอย่างแน่นอน

ป่าชายเลน (mangroves) ประกอบด้วยไม้ยืนต้นและไม้พุ่มริมน้ำป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของลูกปลา ปู หอย ตลอดจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

ที่สำคัญป่าชายเลนที่มีอยู่ในปัจจุบันอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า Tropical Tidal Zones ซึ่งมีอยู่ไล่เรียงมาตั้งแต่ตอนกลางของฝั่งทะเลตะวันออกของทวีปแอฟริกา ชายฝั่งตะวันตกและตะวันออกของแหลมทองของไทย ฝั่งตะวันออกของเกาะชวา เกือบตลอดชายฝั่งของฟิลิปปินส์ และชายฝั่งของเกาะเล็กเกาะน้อย ตลอดจนชายฝั่งตอนเหนือของทวีปออสเตรเลีย

งานวิจัยหลายชิ้นจากเหตุการณ์สึนามิในปี 2002 ระบุว่า บริเวณพื้นที่ที่มีป่าชายเลนอยู่หนาแน่นถูกผลกระทบเสียหายน้อยกว่าบริเวณที่ป่าชายเลนถูกทำลายยับเยิน

ข้อมูลที่สองก็คือ นโยบายเกษตรของพม่าที่ขาดเหตุผลมีส่วนทำให้ภัยพิบัติครั้งนี้เกิดผลกระทบรุนแรงมากกว่าที่ควร เช่น ในเรื่องข้าว เป็นเวลานานที่รัฐบาลพม่ามีนโยบายให้ชาวนาแบ่งข้าวส่วนหนึ่งที่ผลิตได้ส่งให้กองทัพ นโยบายนี้เพิ่งยกเลิกเมื่อปี 2003

การบังคับให้ส่งส่วยให้กองทัพก่อให้เกิดความแค้นเคืองในหมู่ชาวนา (รู้ดีว่าข้าวที่ให้ไปจะรั่วไหลอย่างไร เอาแค่เบาะๆ เราได้ยินรายงานว่าสินค้าไทยบางส่วนที่บริจาคให้ครั้งนี้ปรากฏตัวในตลาดมืดของย่างกุ้งแล้ว) และทำให้ขาดแรงจูงใจในการผลิต

เมื่อปรารถนาที่จะให้มีผลผลิตข้าวออกมามากๆ รัฐบาลก็นำข้าวพันธุ์พิเศษจากจีนมาให้ชาวนาปลูก โดยไม่มีปุ๋ยที่ข้าวพันธุ์นี้ต้องการมาสนับสนุน ดังนั้น โครงการจึงล้มเหลว เกษตรกรสูญแรงงานและที่ดินไปเปล่าๆ มากมายเพราะไม่มีผลผลิตออกมามาก

ตัวอย่างที่อื้อฉาวที่สุดคือ เรื่องการปลูกพืชตระกูลสบู่ (สบู่ขาว สบู่ดำ ฯลฯ) ซึ่งมีชื่อเรียกว่า Jatropha **เพื่อผลิตน้ำมันจากพืช** (Biofuels) Jatropha Curcas (สบู่ขาว) หรือ physic nut คือพันธุ์ที่นิยมปลูกกัน มีลักษณะเป็นพืชไม้พุ่มสูงถึง 5 เมตร มีอายุยืนถึง 40 ปี ปลูกได้ในดินแทบทุกลักษณะ ทนแดด ทนฝน ปลูกเพียง 2-3 ปีก็ออกผล เมล็ดมีน้ำมันอยู่ถึงร้อยละ 30 ในดินที่เหมาะสมปานกลางให้ผลผลิตเป็นน้ำมันถึง 640 กิโลกรัมต่อไร่

พืชตระกูลนี้มีที่มาจากอเมริกากลางและแพร่กระจายไปทั่วเอเชีย และไปถึงออสเตรเลีย ในฟิลิปปินส์ ถึงกับมีกฎหมายสนับสนุนให้ปลูก Jatropha Curcas เช่นเดียวกับอินเดีย จีน และหลายประเทศในแอฟริกา

ผู้นำพม่าก็สนใจสบู่ขาวเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในปี 2005 มีการรณรงค์ให้ปลูกเชิงบังคับในหลายพื้นที่ สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือพื้นที่เหมาะแก่การปลูกข้าวจำนวนมากถูกนำมาใช้ปลูกสบู่ขาว (บางแปลงมีพื้นที่นับพันไร่) ผู้คนจำนวนหนึ่งถูกบังคับให้ปลูกอย่างไม่เต็มใจในพื้นที่ ที่สามารถปลูกพืชอาหารได้ รัฐบาลบังคับให้ปลูกในโรงเรียน ริมถนน ในสนาม ฯลฯ โดยมุ่งผลิตน้ำมันเพื่อผสมกับน้ำมันดีเซลเพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันดิบวันละ 40,000 บาร์เรลต่อวัน

ในปี 2006 ทั้ง 14 เขตปกครองของพม่าถูกบังคับให้ปลูกสบู่ขาว โดยแต่ละเขตต้องปลูกประมาณ 500,000 ไร่ โดยไม่คำนึงถึงความกว้างใหญ่ของเขตปกครองหรือความเหมาะสมของดินและน้ำ แม้แต่ย่างกุ้งเองยังต้องแบ่งพื้นที่ร้อยละ 20 เพื่อปลูกสบู่ขาว

ที่ดินของเอกชนบางแปลงในบางเขตปกครองถูกยึดมาเพื่อปลูกสบู่ขาวเพื่อให้ได้พื้นที่เพาะปลูกตามกำหนด ประชาชนถูกบังคับให้ปลูกโดยไม่รู้ว่าปลูกไปเพื่ออะไร

ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ความล้มเหลวเนื่องจากมิได้มีงานวิจัยที่ลึกซึ้งก่อนหน้านี้ทั้งในเรื่องการปลูก การเก็บเกี่ยว การสกัดน้ำมัน การนำผสมกับดีเซล ฯลฯ อีกทั้งยังขาดเครื่องจักรและโรงงานสกัดน้ำมัน หลังจากโครงการรณรงค์ก็พบว่าการเก็บเกี่ยวนั้นต้องใช้แรงงานมาก เนื่องจากเมล็ดแก่ไม่พร้อมกัน เปลือกก็แข็งมากกว่าที่คาดการณ์ไว้สำหรับการสกัดน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

เมื่อโครงการน้ำมันจากพืชไม่ได้ผล รัฐบาลจึงต้องนำเข้าน้ำมันเป็นครั้งแรกเมื่อปีที่แล้วในช่วงที่น้ำมันมีราคาสูงกว่าก่อนเป็นอันมากจนเป็นผลทำให้ข้าวของมีราคาแพงขึ้นอย่างน่าวิตก

ความล้มเหลวของสบู่ขาวทำให้สูญเสียพืชอาหารที่ควรได้รับหากแม้นไม่เอาพื้นที่เหล่านี้ไปปลูกสบู่ขาว ตลอดจนสูญเสียแรงงานและเวลาไปอย่างเปล่าประโยชน์

เมื่อเกิดความวิปโยคครั้งนี้ขึ้น ความล้มเหลวของโครงการสบู่ขาวก็ตามมาคิดบัญชีซ้ำเติม เพราะไซโคลนนอกจากจะทำให้สูญเสียข้าวจำนวนมากที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวแล้วยังทำให้เสียโอกาสปลูกข้าวในพื้นที่อันเป็นแหล่งอู่ข้าวอู่น้ำไปเป็นเวลานานพอควรอีกด้วย ส่วนไซโคลนสบู่ขาวก็ทำให้สูญเสียโอกาสได้พืชอาหารมาบริโภค

จากการสามารถส่งออกข้าวในปีที่ผ่านมาได้ประมาณ 600,000 ตัน (ไทยส่งออก 9 ล้านตัน) คาดว่าในปีนี้พม่าจะต้องนำเข้าข้าวเป็นปริมาณมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภัยพิบัติโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งเป็นผลทางอ้อมจากนโยบายเกษตรของรัฐบาลพม่า

ประชาชนพม่าต้องรับผลกรรมจากภัยทางตรงและทางอ้อมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในยามลำบากเช่นนี้ของเพื่อนบ้านเรา เราน่าจะส่งพลังใจแห่งความปรารถนาดีไปช่วยเหลือ และเมื่อแน่ใจว่าแหล่งช่วยเหลือใดสามารถนำน้ำใจไปถึงผู้ประสบเคราะห์กรรมได้โดยตรงจริงๆ ไม่หล่นหายระหว่างทางแล้ว เราก็น่าจะช่วยกันคนละไม้คนละมือ คนไทยเรามีน้ำใจเสมอไม่ทอดทิ้งเพื่อนยามลำบาก

รัฐบาลพม่าก็ต้องช่วยไม่ให้ไซโคลนคอร์รัปชั่นอมของบริจาคเป็นตัวกีดกั้นน้ำใจจากคนทั่วโลกด้วย